

Factsheet nieuwe Europese Aanbestedingsrichtlijn en gevolgen voor inkoop jeugd en Wmo

Tijdens de VNG inkoop sessies sociaal domein (mei 2015) is Europa decentraal gevraagd een informatiesessie te verzorgen over de veranderingen die de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen, die nu nog geïmplementeerd moeten worden in Nederland en uiterlijk medio april 2016 door gemeenten toegepast moeten worden, kunnen gaan meebrengen in het sociale domein. De meest gestelde vragen op die bijeenkomst zetten we hieronder kort op een rij.

Vanaf wanneer wordt de nieuwe Europese richtlijn van kracht?

De nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijn die de meeste consequenties zal gaan hebben voor onder meer inkoop van jeugd en wmo (de Richtlijn voor overheidsopdrachten in de zogenaamde klassieke sectoren (2014/24)) is - naast twee andere aanbestedingsrichtlijnen voor speciale sectoren en voor zogenaamde concessies- in maart 2014 gepubliceerd en zal in Nederland (na implementatie ervan via een vernieuwde Aanbestedingswet) uiterlijk per medio april 2016 door ook gemeenten moeten worden toegepast. Lopende aanbestedingsprocedures onder de huidige aanbestedingsrichtlijnen kunnen in principe tot die tijd verder worden afgehandeld overeenkomstig de bepalingen in de huidige Aanbestedingsrichtlijn 2004/18 en de Aanbestedingswet 2012. Aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven behoeven dus niet nu al tussentijds hun procedures aan te passen aan de nieuwe richtlijnen. Vanaf het moment dat de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen in de nieuwe en vastgestelde Aanbestedingswet 2016 zijn geïmplementeerd moeten overheden deze nieuwe richtlijnen toepassen.

Wat zijn de belangrijkste wijzigingen in de nieuwe richtlijnen die voor de inkoop van jeugd en wmo consequenties zullen gaan hebben?

Zie voor een overzicht van alle wijzigingen die de nieuwe richtlijnen met zich brengen, de link naar de notitie van Europa Decentraal over de nieuwe richtlijnen onder dit document. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Het vervallen van het huidige onderscheid tussen IIA- en IIB-diensten

Onder de huidige Europese aanbestedingsrichtlijn 2004/18 bestaat er een onderscheid tussen zogenoemde [IIA- en IIBdiensten](#).

Op IIA-diensten is het volledige richtlijnregime van toepassing en voor [IIB-diensten](#) geldt een lichter aanbestedingsregime: er moet gebruik gemaakt worden van niet-discriminerende technische specificaties en achteraf moet aan de Europese Commissie een resultaat van gunning worden bekendgemaakt. Dit onderscheid tussen A- en B diensten wordt middels de nieuwe Europese richtlijnen afgeschaft en er komt een speciaal aanbestedingsregime voor 'sociale en andere specifieke diensten' voor terug. De jeugdhulp en de begeleiding zoals die momenteel vanuit de Wmo en de Jeugdwet wordt ingekocht, valt onder het regime van IIB-diensten en naar verwachting (dit is afhankelijk van de nadere uitwerking door EZ in de Aanbestedingswet) in de toekomst onder het nieuwe regime voor sociale en andere specifieke diensten (zie meer informatie hierna). Voor opdrachten waarbij bijvoorbeeld adviesdiensten of projectleiding worden ingekocht kan niet automatisch worden aangenomen dat het vanwege Wmo of jeugdhulpkarakter automatisch IIB-diensten betreft.

- **Er wordt een nieuwe procedure geïntroduceerd voor de aanbesteding van sociale diensten (niet te verwarren met de gemeentelijke sociale dienst)**

Uit de evaluatie die de Europese Commissie ten grondslag heeft gelegd aan de voorstellen voor de nieuwe Europese richtlijnen is onder meer gebleken dat bepaalde categorieën diensten vanwege hun aard nog steeds een beperkte grensoverschrijdende dimensie hebben. Het gaat daarbij met name om diensten aan personen zoals sociale diensten, gezondheidszorg en onderwijs. Deze diensten worden namelijk verstrekt binnen een bijzondere context die sterk varieert naargelang van de lidstaten ten gevolge van de verschillende culturele tradities. Daarom wordt een specifieke regeling ingevoerd voor overheidsopdrachten voor deze 'sociale en andere specifieke' diensten, met een Europese drempelwaarde die hoger is dan die voor de aanbesteding van andere diensten.

Deze drempel is in de nieuwe Europese richtlijn vastgesteld op 750.000 euro. Zie voor de specifieke diensten waarop dit regime van toepassing zal zijn bijlage XIV van [Richtlijn 2014/24](#).

Bij deze nieuwe procedure voor sociale diensten wordt er vanuit gegaan dat, behoudens uitzonderingen, er over het algemeen weinig belangstelling van dienstverleners uit andere lidstaten zal zijn ('grensoverschrijdend belang') voor diensten aan personen met een waarde onder deze drempel van 750.000 euro.

Opdrachten voor diensten aan personen die deze Europese drempel overschrijden moeten volgens de nieuwe richtlijn over de hele Unie transparant verlopen. Wegens het belang van de culturele context en het gevoelige karakter van deze diensten moeten de lidstaten grote vrijheid krijgen om de keuze van de dienstverlener te regelen op de wijze die hun het meest geschikt voorkomt. Dat betekent dat het aan de nationale wetgevers van de lidstaten is gelaten om nadere invulling te geven aan de aanbestedingsprocedures voor deze sociale en andere specifieke diensten. Het ministerie van EZ zal dit voor Nederland dus verder uitwerken in de nieuwe Aanbestedingswet 2016.

- **Vooraankondiging verplicht, naast al bestaande plicht tot publicatie achteraf**

Als gevolg van de nieuwe aanbestedingsrichtlijn is het ook bij deze sociale en andere specifieke diensten verplicht om vooraf aan te kondigen dat je voornemens bent tot opdrachtverlening over te gaan. Louter publicatie achteraf van de gunning van een opdracht – zoals nu bij IIB-diensten verplicht is – is niet langer voldoende. Dit geldt straks dus ook voor sociale diensten boven de drempelwaarde van 750.000 euro.

Wat betekent het dat lidstaten grotere vrijheid krijgen om voor 'sociale en andere specifieke diensten' de keuze van de dienstverlener te regelen op de wijze die hen het meest geschikt voorkomt?

Uit het [concept wetsvoorstel](#) tot wijziging van de Aanbestedingswet van het Ministerie van Economische Zaken, dat in april 2015 ter consultatie werd gelegd, blijkt dat wordt voorgesteld om voor sociale en andere specifieke diensten min of meer het bestaande regime voor IIB-diensten te handhaven en alleen uit te breiden met de verplichtingen die uit richtlijn 2014/24/EU voortvloeien. Die verplichtingen betreffen het aankondigen van een opdracht voor sociale en andere specifieke diensten met een waarde boven de € 750.000, en het aankondigen van de resultaten van de gunning, dus van de gegunde opdracht.

Is bestuurlijk aanbesteden (nog) toegestaan?

Noch in de huidige aanbestedingsrichtlijn 2004/18, noch in de nieuwe richtlijn 2014/24 is bestuurlijk aanbesteden een formele term of juridisch erkende aanbestedingsvorm. In de gemeentelijke inkooppraktijk wordt echter wel vaak gebruik gemaakt van deze - door de private markt- in Nederland geïntroduceerde 'aanbestedingsvorm'. De wenselijkheid van het gebruik van deze aanbestedingsvorm door gemeenten is aan de beoordeling van gemeenten zelf. In ieder geval dient een gemeente zich voor een inkoop en aanbestedingstraject voor sociale diensten onder de nieuwe richtlijnen ook aan de basisbeginselen van transparantie en gelijke behandeling te houden en vooraf een aankondiging te doen. Ten opzichte van de huidige Europese aanbestedingsrichtlijnen verandert niets aan de situatie dat bij het evt. gebruik van het instrument van bestuurlijk aanbesteden wel altijd dient te worden voldaan aan alle eisen en juridische randvoorwaarden die het (Europese) aanbestedingsrecht stelt.

Heb ik bij verlenging van een contract dat voor inwerkingtreding van de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen gesloten is te maken met de nieuwe aanbestedingsrichtlijn?

Nee, zolang de huidige richtlijn 2004/18 nog niet via een aangepaste Aanbestedingswet 2016 (ter implementatie van onder meer richtlijn 2014/24) vervangen is, geldt de huidige aanbestedingsrichtlijn nog voor aanbestedingstrajecten die nu op de markt worden gezet. De nieuwe Europese richtlijn dient zogezegd uiterlijk medio april 2016 via een aangepaste Aanbestedingswet in Nederland geïmplementeerd en dus toegepast te worden.

Links:

Voor uitgebreidere informatie over de nieuwe Aanbestedingsrichtlijnen, zie:

<http://www.europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2013/01/Notitie-nieuwe-aanbestedingsrichtlijnen.pdf>

[Voor meer informatie over Decentralisaties en aanbestedingsrecht, zie:](#)

<http://www.europadecentraal.nl/onderwerpen/aanbestedingen/decentralisaties-en-aanbesteden/>

Bij vragen over de huidige of nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen, neem contact op met Europa Decentraal, zie

<http://www.europadecentraal.nl/helpdesk/>